

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 23 (3)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1. Avgusta 1926.

PATENTNI SPIS BR. 3767

Aktiengesellschaft der Vereinigten Asphalt- und Baumaterialien-Werke,
Beč-Floridsdorf-Wopfung (Otto Grafe's Nachf. N. Schefftel) i
Franz Schmid, Beč.

Postupak za oblaganje krovne hartije i postupak za spravljanje te smese i krovne hartije.

Prijava od 12. januara 1925.

Važi od 1. maja 1925.

Traženo pravo prvenstva od 12. januara 1924. (Austrija).

Postoje već srestva za premazivanje, koja se sastoje iz suspenzije katrana i ilovače u vodi, i takvim se suspenzijama dodavao još i kalcium-hidroksid i infuzorna zemlja, pesak ili t. sl. Ove se smese nisu nikad upotrebljavale kao smese za oblaganje krovne hartije i one zbog niske tačke topljenja i ne bi bile podesne za to. Tako zvana specijalna krovna hartija spravljana je do sada tako, što se prethodno impregnisana hartija u vrelom stanju premazivala jednom smesom za oblaganje sa visokom tačkom topljenja i koja se sastojala iz prirodnih asfalta ili iz smeše takvih sa petrol-asfaltima ili t. sl. Takvoj smeši za oblaganje ne mogu se dodati srestva za punjenje ni u manjim količinama, jer bi onda adheziona moć mase bila odveć mala, te se ne bi mogla čvrsto vezati sa napred impregnisanom hartijom. Tako isto je isključeno da se ova gusta, testasta i malo lepljiva masa razmaže po hartiji u dovoljno tankom sloju.

Smesa za oblaganje shodno pronalasku omogućava sad upotrebu ne samo prirodnih asfalta, već i smola i katanastih proizvoda sviju vrsta, sa znatnim dodatkom materija za punjenje. Da bi ova tela dobila oblik, u kome se ona mogu premazivati preko hartije, pri čemu dakle moraju biti dovoljno tečna, pomešaju se sa materijama za punjenje i suspenduju u vodi. Prethodno impregnisana hartija može se tada pomoću

valjaka ili četaka premazati tom smesom, koja čvrsto prijanja za hartiju, na vazduhu se suši i daje jedan potpuno zatvoren sloj, koji ne propušta vodu. Dodavanje jedne znatne količine materija za punjenje uslovljava, da spoljna površina sušenog sloja nije lepljiva, tako da se ova krovna hartija može doneti u promet bez ikakvog srestva za posipanje (talkum ili t. sl.)

Na ovaj je način moguće upotrebiti prirodne ili veštačke asfalte svake vrste za oblaganje krovnih hartija, dakle i takva tela, koja inače, zbog njihove srazmerno niske tačke topljenja ne bi bila upotrebljiva.

Smesa za oblaganje krovne hartije sastoji se dakle, shodno pronalasku, u glavnom iz bituminoznih tela suspendovanih u vodi, kao asfalti, masne smole, ostaci petroleuma ili t. sl. i iz mineralnih tela za punjenje. Kao srestva za punjenje naročito su podesna porozna tela, koja se u vodi fizički ne menjaju, na pr. infuzorna zemlja. Ovoj se suspenziji mogu dodavati i ulja, masti i po potrebi tela za bojenje.

Takva smesa za oblaganje može se na pr. spraviti na sledeći način:

Srestva za punjenje mogu se izmešati sa vodom tako, da se dobije kaša, koja se zatim zagreva. U vrelu kašu unose se polako i u vrelom tečnom stanju asfalti, smole, petrol-ostaci ili t. sl. i ključala masa drži se tako dugo u pokretu, dok se ne po-

sligne potpuno podjenaka raspodela kapljica asfalta. Pri tome se dobija gusta kaša, koja se po potrebi može razblažiti sa više ili manje vode.

U svakom slučaju mogu se masi dodavati još i masti ili ulja u svakoj fazi postupka. Srešća za punjenje mogu se unositi u masu do 65% po težini od prilike, tako da je potrebna samo srazmerno mala količina asfalta.

Smesa se suši na vazduhu i to znatno uprošćava postupak za spravljanje krovne hartije. Samo se po sebi razume, da se sušenje može ubrzati toplotom.

Kod do sada uobičajenog postupka obostranog oblaganja krovne hartije, pokazale bi se teškoće pri upotrebi vodenih emulzija jer bi se jedna, kako s gornje i s donje strane obložena traka krovne hartije neposredno posle njenog spravljanja morala da podvrgne jednom dugotrajnom procesu sušenja koji bi imao za cilj da voda, koja se nalazi u asfaltnoj kaši ispari. Ali pri upotrebi smesa shodno pronalasku, može se postupati na sledeći način: krovna hartija, prethodno impregnirana smolom ili asfaltom i radi dobijanja veće čvrstine ostavljena da leži izvesno vreme, povuče se kroz korito, koje je napunjeno smesom za oblaganje, prolazi zatim kroz jedan par valjaka i izdigne se toliko visoko, da pojedine trake od 10 m. dužine, dobijene sukcesivnim presecanjem prerađene trake slobodno vise na niže. Kod takvog načina sušenja ono je dovršeno posle 4—5 sati i suve trake mogu se skinuti i odmah namotati.

Slabije vrste krovne hartije mogle bi dođe takvim izdizanjem i prostiranjem biti oštećene, jer bi postajala mogućnost da se natopljene i obložene trake prekinu usled svoje sopstvene težine. Kod takvih krovnih hartija preporučuje se sledeći postupak za oblaganje. Krovna hartija sa ivicom okrenutom na gore omotava se od jednog vitla, koji je postavljen vertikalno i propušta se kroz jedan sanduk u kome se nalazi gusta masa za oblaganje i koji, na mestima gde hartija ulazi i izlazi, ima proreze: pri tom prolazenju krovne hartije i na mestima gde ona izlazi iz sanduka, pomoću naročito tamo raspoređenih četaka ili drugih delova za to podesnih, skine se jedan deo smese za oblaganje, a drugi se deo ravnomerno rasporedi. Traka krovne hartije, koja izlazi iz sanduka, i na čijem je kraju pričvršćena jedna naprava za stezanje, — prihvaćena jednim organom za zatezanje — mora sada, u ne odveć velikim rastojanjima (od prilike na 1 m), da se podupre, da bi se izbeglo škodljivo opuštanje ili bočno previjanje. To može da

se izvrši na taj način, što su srazmerno izlaženju krovne hartije iz sanduka za oblaganje u određenim ostojanjima nameštene štipaljke ili t. sl. koje idu u pravcu kretanja trake krovne hartije, tako, da se ova na nekoliko mesta na celoj dužini zakači i na taj način podupre, a da se na taj način ni malo ne poremeti njeno kretanje. Kad su na taj način od prilike 10 m. krovne hartije izašla iz sanduka za oblaganje onda se traka krovne hartije preseče neposredno iza sanduka za oblaganje i pomeri zajedno sa delovima za podupiranje, na kojima ona visi paralelno sama sebi u stranu, da bi se na taj način dobio prostor za izvlačenje jedne druge 10 m. dugačke trake krovne hartije iz sanduka za oblaganje. I sa ovim drugim odsečkom krovne hartije postupa se isto tako kao i sa prvim, on se dakle, kad dosigne dužinu od 10 m preseče i ponovo zajedno sa svojim organima za vešanje, pomeri u stranu i t. d. Pomeranje u stranu prvog odsečka od 10 m moglo bi pri tome odmah od početka biti na tako velikom ostojanju, da se odmah dobije prostor za veći broj daljih odsečaka, koji imaju da se pomeraju u stranu, i koji se tako isto primaknu odmah prvom odsečku toliko, da su svi odseci najzad okaçeni u malim razmacima; ili će biti dovoljno pomaknuti prvi odsečak samo za malo odslojanje u stranu, pa ga posle sa drugim odseccima pomicati sve više u stranu. Ovo izmicanje u stranu obloženih odsečaka može biti ili paralelno njihovim površinama, horizontalno prema jednoj ili drugoj strani ili može biti u vezi sa jednom dizalicom, da bi donja površina radnog prostora postala slobodna. Pošto ovi odsecci najzad vise u srazmerno bliskim razmacima jedan od drugog, to je dovoljan ne odveć veliki prostor za smeštanje jedne normalne dnevne proizvodnje. Pri tome se može postupati iako, da se jednog dana svi odsecci izvuku na jednu stranu i tu ostanu do idućeg dana, dok se spravljeni odsecci izvuku na drugu stranu i tu ostanu da se suše.

Instalacija, pomoću koje se može izvršiti ovde primitivno izložen postupak, može se konstruktivno realizovati na više načina i to ne samo tako, da se nameštanje organa za podupiranje u određenom ostojanju za vreme izlaženja proizvoda i bočno pomeranje dobijenih odsečaka izvodi rukom, već i tako, da se ovi radovi delimično ili potpuno obavljaju automatski, što se može postići podesnim upravljačkim mehanizmima na najraznovrsniji način. Pre svega mogla bi se već raspodela organa za podupiranje, koji, srazmerno izlaženju trake krovne hartije iz sanduka za oblaganje, treba da se prikače za istu, učiniti na

taj način podjednako, što se organi nosači ovih naprava za stezanje povežu međusobom gajtanom, žicom ili lancem ili da se u jednakim razmacima pričvrste za lakve savitljive organe. Ove naprave za stezanje pričvršćene se tada za traku, pošto je prva takva naprava pričvršćena, pri čemu su dakle ovi savitljivi organi još potpuno savijeni i otvaraju (isprave) se srazmerno izlaženju trake krovne hartije. Pomeranje u stranu obloženih odsečaka traka može bivati ili pomeranjem šina vodilja, na kojima počivaju naprava za podupiranje, ili se naprave za podupiranje mogu preneti sa šine vodilje — koja se proteže duž opruženog odsečka trake krovne hartije — na među sobom paralelne vodilje, koje stoje upravo na ovima, što bi se moglo postići lancima, koji zahvataju.

Ovaj način oblaganja natopljene krovne hartije, pri čemu se ova provlači kroz jedan sanduk za oblaganje, mogao bi se naravno izvesti i sa drugim gustim masama, osim sa ovom, koja je ovde opisana.

Prijava Patentni zahtevi:

1. Smesa za oblaganje krovne hartije ili t. sl., naznačena time, što se u glavnom sastoji iz bituminoznih tela, kao asfalti, smole, petrol-ostaci ili t. sl. suspendovani u vodi i iz mineralnih tela za punjenje, naro-

čito takvih, koja su porozna i koja se u vodi fizički ne menjaju, kao na pr. infuzorna zemlja, pri čemu se može dodavati još i ulje i tela koja boje.

2. Postupak za spravljanje mase, shodno zahtevu 1, naznačen time, što se od materija za punjenje, mešajući ih sa vodom, napravi homogena kaša, koja se zagreje, pa joj se dodaju tečni vreli asfalti ili t. sl. i podele podjednako u njoj, pa se zatim po potrebi razblaži vodom.

3. Postupak za oblaganje krovne hartije jednom gustom masom, u datom slučaju masom shodno zahtevu 1, naznačen time, što se traka krovne hartije sa izdignutim ivicama provlači kroz masu a iza suda u kome se masa nalazi u isušenom stanju povlači sve dotle, dok se ne postigne dužina, koja odgovara pojedinim balama. Pri tome gornju ivicu krovne hartije hvataju horizontalno poređane naprave za vešanje ili stezanje u takvim odstojanjima, da je sprečeno opuštanje ili bočno previjanje trake krovne hartije; zatim se obložena traka krovne hartije u željenoj dužini preseče i pomeri paralelno samoj sebi, pa se to ponovi sa idućim odsečcima krovne hartije, koju treba odložiti, tako da je najzad okačen radi sušenja čilav niz takvih odsečaka na srazmerno malom prostoru i u malim odstojanjima.

tidine, krovove i t. sl.

Smesa za premazivanje shodno prona-

lasku, spravlja se na sledeći način: Jedna boja ili više njih pomešaju se sa mineralnim srestvima za punjenje, kao na pr. fino suspendovana čista zemlja, kaolin ili t. sl. i suši se zagrevanjem. Ova se smeša zatim u vrelom stanju pomeša sa kakvim vrelim uljem, koje se suši, kao na pr. laneno ulje, ili sa kakvom smolom i sa nekom masom, kao na pr. masom od vune; na taj se način čvrsta tela impregniraju tečnim te postaje gusta kaša. U ovu se smešu sad sipa i ulje — mešajući jako — klijučala voda, te se s vremenom na vreme doda još i neko rastvorno srestvo, na pr. benzol, benzol ili t. sl.

Ako se želi dobiti boje, koje jako pokrivaју, onda se masom se dodaje i kakva srestva za punjenje i ona bude prama i manje vode no kad sadrži srestva za punjenje.

Dodati ulja, masi i smole deluju kao vezivna srestva, ali se mogu dodati još i druga vezivna srestva. Po nekad mogu ulja i krosiji.

U sledećem navedu su nekoliko izvedenja za sastav smesa za premazivanje shodno prona-

1.	22 dela	ilan-belo
	7 delova	kaolina
	15	smole
	7	masi od vune
	5	katran ulja.

11	kaolina
20	lanenog ulja
20	vode
14	benzina
3.	32 dela okera
18 delova	smole
6	masi od vune
6	lanenog ulja
26	vode
12	benzina
4.	32 dela ilan-belo
22	smole
10 delova	masi od vune
12	vode
24	benzina

Navedeni primeri pokazuju, kako raznovrsnih masa za premazivanje ima. Blino su samo mere, koje su potrebne da bi se napravila suspenzija.

Pošto se površina premaže masom, te pari najveći deo vode i ostaje sloj, koji čvrsto prijanja i koji se može čistiti i prati isto kao masna boja, a otporan je prema vlagi i atmosferskim uticajima.

Patentni zahtevi:

1. Postupak za spravljanje smesa za premazivanje, naznačen time, što se boje, po potrebi pomešane sa mineralnim srestvima za punjenje u suvom stanju i u toploti pomešaju sa uljima, koja se suše, na pr. laneno ulje ili sa smolama ili maslima, kao

